LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO
Į S A K Y M A S

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO 2000 M. RUGSĖJO 29 D. ĮSAKYMO NR. 275 „DĖL PRIVALOMŲJŲ RINKAI TIEKIAMOS RUNKELIŲ SĖKLOS KOKYBĖS REIKALAVIMŲ APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2010 m. liepos 29 d. Nr. 3D-698
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos augalų sėklininkystės įstatymo (Žin., 2001, Nr. 102-3623; 2010, Nr. 13-619) 8 straipsnio 4 dalimi,

p a k e i č i u Privalomųjų rinkai tiekiamos runkelių sėklos kokybės reikalavimų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2000 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. 275 „Dėl Privalomųjų rinkai tiekiamos runkelių sėklos kokybės reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. 86-2641; 2009, Nr. 76-3141) ir išdėstau jį nauja redakcija (pridedama).

APLINKOS MINISTRAS,
PAVADUOJANTIS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRĄ GEDIMINAS KAZLAUSKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2000 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. 275
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2010 m. liepos 29 d. įsakymo Nr. 3D-698
redakcija)

PRIVALOMŲJŲ RINKAI TIEKIAMOS RUNKELIŲ SĖKLOS KOKYBĖS REIKALAVIMŲ APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Privalomųjų rinkai tiekiamos runkelių sėklos kokybės reikalavimų aprašas (toliau – reikalavimų aprašas) parengtas įgyvendinant 2000 m. gegužės 8 d. Tarybos direktyvą 2000/29/EB dėl apsaugos priemonių nuo augalams ir augaliniams produktams kenksmingų organizmų įvežimo į Bendriją ir išplitimo joje (OL *2004 m. specialusis leidimas*, 3 skyrius, 29 tomas, p. 258) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. sausio 8 d. Komisijos direktyva 2010/1/EB (OL 2010 L 7, p. 17), 2002 m. birželio 13 d. Tarybos direktyvą 2002/54/EB dėl prekybos runkelių sėkla (OL *2004 m. specialusis leidimas*, 3 skyrius, 36 tomas, p. 292) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2004 m. gruodžio 22 d. Tarybos direktyva 2004/117/EB (OL 2005 L 14, p. 18), 2002 m. birželio 13 d. Tarybos direktyvą 2002/53/EB dėl bendrojo žemės ūkio augalų veislių katalogo (OL *2004 m. specialusis leidimas*, 3 skyrius, 36 tomas, p. 281) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) 1829/2003 (OL *2004 m. specialusis leidimas*, 13 skyrius, 32 tomas, p. 432), 2008 m. birželio 20 d. Komisijos direktyvą 2008/62/EB, numatančią tam tikras leidžiančias nukrypti nuostatas, taikomas žemės ūkio vietinių populiacijų ir veislių, kurios natūraliai prisitaikiusios prie vietos ir rajono sąlygų ir kurioms gresia genetinė erozija, patvirtinimui ir prekybai tų vietinių populiacijų bei veislių sėkla ir sėklinėmis bulvėmis (OL, 2008, L 162, p. 13).

2. Reikalavimų aprašo tikslas – užtikrinti kokybiškos runkelių sėklos (toliau – sėklos) dauginimą siekiant ją tiekti rinkai, taip pat vietinių runkelių veislių ar išsaugotinų *in situ* ir tausiai naudojamų runkelių genetinių išteklių veislių auginimą ir tiekimą rinkai.

3. Reikalavimų aprašas privalomas fiziniams ir juridiniams asmenims (toliau – asmenys), užsiimantiems sėklos dauginimu, vietinių runkelių veislių ar išsaugotinų *in situ* ir tausiai naudojamų runkelių genetinių išteklių veislių auginimu ir tiekimu rinkai.

4. Reikalavimai taikomi superelitinei, elitinei, sertifikuotai bei sertifikuotai vietinių runkelių veislėms ar išsaugotinoms *in situ* ir tausiai naudojamoms runkelių genetinių išteklių veislėms.

5. Reikalavimai netaikomi sėklai, kuri skirta eksportuoti į trečiąsias šalis.

II. ŠIAME REIKALAVIMŲ APRAŠE VARTOJAMOS SĄVOKOS

6. Reikalavimų apraše vartojamos sąvokos:

Europos Bendrijos mažoji fasuotė:

Fasuotė, kurioje esančių daržovių sėkla sveria ne daugiau kaip: ankštinių daržovių – 5 kg; valgomųjų svogūnų, daržinių builių, vaistinių smidrų, lapinių burokėlių, raudonųjų burokėlių, ropių, tikrųjų arbūzų, didžiųjų moliūgų, paprastųjų moliūgų, paprastųjų morkų, valgomųjų ridikų, valgomųjų gelteklių, daržinių špinatų, salotinių sultenių – 500 g; visų kitų daržovių rūšių – 100 g.

Fasuotė, kurioje yra šios sertifikuotos runkelių sėklos: vienadaigės arba skirtos tiksliajam sėjimui: ne daugiau kaip 100 000 vnt. arba ne daugiau kaip 2,5 kg, neįskaitant granulių, dražė ir kitų priedų; kitos runkelių sėklos, išskyrus vienadaigę arba skirtą tiksliajam

sėjimui: ne daugiau kaip 10 kg, neįskaitant granulių, dražė ir kitų priedų.

Įgaliotasis aprobuotojas – asmuo, turintis Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – **Valstybinė augalininkystės tarnyba**) leidimą aprobuoti sėklinius pasėlius.

Įgaliotasis bandinių ėmėjas – asmuo, turintis Valstybinės augalininkystės tarnybos leidimą imti sėklos bandinius iš sėklos siuntų.

Įgaliotoji laboratorija – laboratorija, turinti Valstybinės augalininkystės tarnybos leidimą atlikti sėklos kokybės tyrimus.

Kontrolinis bandinys – sėklos bandinys, paimtas oficialiojo bandinių ėmėjo iš paruoštos sėklos siuntos, kuriai jau yra išduotas kokybės dokumentas arba iš kurios yra paimtas bandinys kokybės dokumentui gauti.

Oficialioji laboratorija – Valstybinės augalininkystės tarnybos, kurioje atliekami sėklos kokybės tyrimai.

Oficialiosios priemonės – priemonės, kurias taiko Valstybinė augalininkystės tarnyba, tiekėjo prašymu aprobuodama pasėlius, atlikdama sėklos kokybės tyrimus, vykdydama vegetacinius bandymus ir kitus su sėklos sertifikavimu susijusius veiksmus.

Oficialusis aprobuotojas – Valstybinės augalininkystės tarnybos specialistas, turintis teisę aprobuoti sėklinius pasėlius.

Oficialusis bandinių ėmėjas – Valstybinės augalininkystės tarnybos specialistas, turintis teisę imti bandinius iš sėklos siuntų.

Oficialioji priežiūra – priežiūra, kurią atlieka Valstybinė augalininkystės tarnyba, kontroliuodama įgaliotųjų aprobuotojų, bandinių ėmėjų ir laboratorijų darbą.

Runkeliai – paprastojo runkelio (*Beta vulgaris L.* rūšies) cukriniai ir pašariniai šakniavaisiai.

Runkelių genetinės įvairovės išsaugojimas *in situ* (toliau – **išsaugojimas *in situ***) – runkelių genetinės įvairovės išsaugojimas natūralioje gamtinėje aplinkoje ir žemės ūkio aplinkoje, kurioje susidarė jų genetiniai požymiai.

Runkelių kilmės rajonas (toliau – **kilmės rajonas**) **–** rajonas, kuriame vietinė arba išsaugotina *in situ* ir tausiai naudojama runkelių veislė buvo ilgai auginama ir prie kurio ji yra natūraliai prisitaikiusi.

Runkelių populiacijų genetinė erozija – runkelių veislių genetinės įvairovės mažėjimas arba genetinio pagrindo menkėjimas populiacijoje dėl žmonių veiklos ar aplinkos pokyčių.

Runkelių sėklinio pasėlio aprobavimas – runkelių sėklinio pasėlio veislinių savybių patikrinimas lauke, siekiant patvirtinti pasėlio tinkamumą tam tikros veislės ir kategorijos runkelių sėklai išauginti.

Runkelių vegetacinis bandymas – bandymas, kuriuo tikrinama runkelių veislės tapatybė ir grynumas.

Saugotina runkelių veislė (toliau – **saugotina veislė**) – vietinė arba išsaugotina *in situ* ir tausiai naudojama runkelių veislė, kuriai gresia genetinė erozija ir kurios genetinius išteklius būtina išsaugoti.

Tiksliajam sėjimui neparuošta runkelių sėkla – mechaniškai neapdirbta daugiasėklių runkelių sėkla, neparuošta tiksliosioms sėjamosioms.

Tiksliajam sėjimui paruošta runkelių sėkla – vienadaigė mechaniškai apdirbta daugiasėklių runkelių sėkla, paruošta tiksliosioms sėjamosioms.

Vienadaigė runkelių sėkla – sėkla, kurioje yra vienas gemalas ir iš kurios gali išaugti tik vienas daigas.

Vietinė runkelių veislė – ilgai tam tikroje vietoje auginama runkelių veislė, išvesta liaudies selekcininkų ar susidariusi gamtinės (natūraliosios) atrankos būdu.

Kitos reikalavimų apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jas apibrėžia Lietuvos Respublikos augalų sėklininkystės įstatymas (Žin., 2001, Nr. 1021-3623; 2010, Nr. 13-619) ir kiti teisės aktai.

III. RUNKELIŲ SĖKLOS KATEGORIJOS

7. Runkelių sėkla pagal kategoriją skirstoma:

7.1. Superelitinė sėkla (sutrumpintai žymima A) – tai sėkla, kuri:

7.1.1. ruošiama selekcininkų arba jų įgaliotų atstovų pagal veislės palaikymo metodiką;

7.1.2. atitinka elitinei sėklai keliamus reikalavimus, o Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Valstybinė augalininkystės tarnyba) patvirtino šią atitiktį;

7.1.3. naudojama elitinei arba sertifikuotai sėklai išauginti.

7.2. Elitinė sėkla (sutrumpintai žymima B) – tai sėkla, kuri:

7.2.1. ruošiama selekcininkų arba jų įgaliotų atstovų pagal veislės palaikymo metodiką;

7.2.2. atitinka šio reikalavimų aprašo nuostatas, o Valstybinė augalininkystės tarnyba patvirtino šią atitiktį;

7.2.3. naudojama sertifikuotai sėklai išauginti;

7.2.4. atitinka 7.2.1–7.2.3 punktuose išdėstytus reikalavimus, kaip nustatyta taikant oficialiąsias priemones, arba 2 priede nustatytais atvejais, taikant oficialiąsias priemones arba oficialiąją priežiūrą.

7.3. Sertifikuota sėkla (sutrumpintai žymima C) – tai sėkla, kuri:

7.3.1. gaunama padauginus elitinę sėklą arba selekcininko ar jo įgalioto atstovo prašymu iš aukštesnių sėklos kategorijų;

7.3.2. atitinka šio reikalavimų aprašo nuostatas, o Valstybinė augalininkystės tarnyba patvirtino šią atitiktį;

7.3.3. naudojama runkeliams auginti;

7.3.4. atitinka 7.3.1–7.3.3 punktuose išdėstytus reikalavimus, kaip nustatyta taikant oficialiąsias priemones arba oficialiąją priežiūrą.

7.4. Saugotinos veislės sertifikuota sėkla (sutrumpintai žymima C) – tai sėkla, kuri:

7.4.1. išauginta iš sėklos pagal veislės palaikymo metodiką;

7.4.2. atitinka šio reikalavimų aprašo nuostatas, keliamas sertifikuotai sėklai, išskyrus minimalaus veislės grynumo reikalavimus, o Valstybinė augalininkystės tarnyba patvirtino šią atitiktį;

7.4.3. turi pakankamą veislės grynumą;

7.4.4. išauginta kilmės rajone, išskyrus atvejus, nurodytus šio reikalavimų aprašo 10 punkte. Augalų genų bankas turi teikti informaciją apie patvirtintus kilmės rajonus Valstybinei augalininkystės tarnybai.

IV. RUNKELIŲ SĖKLOS SERTIFIKAVIMAS

8. Superelitinė, elitinė ir sertifikuota sėkla sertifikuojama, jeigu:

8.1. veislės įrašytos į Nacionalinį augalų veislių sąrašą, kurį tvirtina Valstybinės augalininkystės tarnybos direktorius, ar į Žemės ūkio augalų rūšių veislių bendrąjį katalogą (toliau – Bendrasis katalogas);

8.2. asmenys, dauginantys ir tiekiantys rinkai runkelių sėklą, atestuoti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro nustatyta tvarka;

8.3. sėklos augintojas turi licencinę sutartį dėl veislių, kurioms taikoma teisinė apsauga;

8.4. sėklinis runkelių pasėlis ir sėklos siuntos kokybė atitinka šiuose reikalavimuose išdėstytas nuostatas;

8.5. sėkla supilta į fasuotes, kurias galima sandariai uždaryti;

8.6. oficialusis ar įgaliotasis bandinių ėmėjas iš sėklos siuntos fasuotės paėmė bandinį pagal Valstybinės augalininkystės tarnybos patvirtintą sėklos bandinių ėmimo metodiką;

8.7. sėklos siuntos fasuotė paženklinta oficialiąja etikete, kuri atitinka šio reikalavimų aprašo 66 ir 70–71 punktų nuostatas;

8.8. sėklos kokybės tyrimai atlikti oficialiojoje ar įgaliotojoje laboratorijoje.

9. Saugotinų veislių sėkla sertifikuojama, jeigu:

9.1. veislės įrašytos į Nacionalinį augalų veislių sąrašą ar į Bendrąjį katalogą;

9.2. sėkla išauginta iš sėklos pagal veislės palaikymo metodiką;

9.3. asmenys, dauginantys ir tiekiantys rinkai sėklą (toliau – tiekėjas), atestuoti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro nustatyta tvarka;

9.4. tiekėjas prieš kiekvieno auginimo sezono pradžią raštu pateikia informaciją Valstybinei augalininkystės tarnybai apie plotą, naudojamą išauginti saugotinos veislės sėklą, jo dydį ir jo vietą;

9.5. sėklinis saugotinos veislės pasėlis ir saugotinos veislės siuntos kokybė atitinka šio reikalavimų apraše išdėstytas nuostatas;

9.6. sėkla supilta į fasuotes, kurias galima sandariai uždaryti;

9.7. oficialusis ar įgaliotasis bandinių ėmėjas iš saugotinos veislės sėklos siuntos fasuotės paėmė bandinį pagal Valstybinės augalininkystės tarnybos patvirtintą sėklos bandinių ėmimo metodiką;

9.8. sėklos siuntos fasuotė paženklinta tiekėjo etikete, kuri atitinka šio reikalavimų aprašo 69 punkto nuostatas;

9.9. sėklos kokybės tyrimai atlikti oficialiojoje ar įgaliotojoje laboratorijoje;

9.10. sėkla išauginta kilmės rajone**.** Valstybinė augalininkystės tarnyba informuoja Europos Komisiją ir kitas ES valstybes apie patvirtintus kilmės rajonus.

Pastaba. Tais atvejais, kai kilmės rajonas yra daugiau kaip vienoje ES valstybėje, jis nustatomas bendru ES valstybių sutarimu;

9.11. veislė palaikoma kilmės rajone;

9.12. prieš kiekvieną auginimo sezoną tiekėjai pranešė Valstybinei augalininkystės tarnybai apie saugotinos veislės sėklos auginimui naudojamus žemės plotus ir vietą.

10. Tais atvejais, kai saugotinos veislės sėkla kilmės rajone negali atitikti sertifikuotai sėklai keliamo reikalavimo, nurodyto 9.10 punkte, siekiant išauginti saugotinų veislių sėklą Valstybinė augalininkystės tarnyba gali patvirtinti papildomus rajonus. Tuo tikslu Augalų genų bankas teikia būtiną informaciją Valstybinei augalininkystės tarnybai.

11. Papildomuose rajonuose išaugintą sėklą leidžiama naudoti tik kilmės rajone.

12. Valstybinė augalininkystės tarnyba turi pateikti Komisijai ir kitoms ES valstybėms informaciją apie siūlomus patvirtinti papildomus rajonus, kuriuose siekiama auginti saugotinų veislių sėklą, nurodytą šio reikalavimų aprašo 10 punkte. Europos Komisija ir kitos ES valstybės per dvidešimt darbo dienų nuo šios informacijos gavimo gali pateikti klausimą svarstyti Žemės ūkio, sodininkystės, daržininkystės ir miškininkystės sėklos bei dauginamosios medžiagos nuolatiniam komitetui (toliau – Nuolatinis komitetas) ir, jei būtina, nustatyti papildomiems rajonams apribojimus ar sąlygas. Tais atvejais, kai Europos Komisija ar kitos ES valstybės nepateikia prašymo klausimą dėl papildomų rajonų nustatymo svarstyti Nuolatiniame komitete, Valstybinė augalininkystės tarnyba gali patvirtinti papildomus saugotinos veislės sėklos auginimo rajonus.

13. Valstybinė augalininkystės tarnyba galutinai nesertifikuotą sėklą sertifikuoja, jeigu:

13.1. sėkla buvo nuimta kitoje ES valstybėje ir išauginta tiesiogiai iš oficialiai sertifikuotos elitinės sėklos vienoje ar keliose ES valstybėse, ar trečiojoje šalyje, kurioje išaugintą sėklą ES Taryba (toliau – Taryba) pripažino lygiaverte, kaip ir sėklą, išaugintą Europos Bendrijoje. Sertifikuojama sėkla turi būti aprobuota pagal šio reikalavimų aprašo 1 priede išdėstytas nuostatas bei oficialiai ištirta pagal šio reikalavimų aprašo 2 priede išdėstytas nuostatas;

13.2. sėkla buvo išauginta ES valstybėje tiesiogiai iš superelitinės sėklos ir jei buvo laikytasi tos kategorijos sėklos auginimo sąlygų.

14. Valstybinė augalininkystės tarnyba, gavusi prašymą, taip pat gali oficialiai sertifikuoti trečiojoje šalyje nuimtą sėklą, jeigu:

14.1. ji išauginta tiesiogiai iš sertifikuotos elitinės sėklos, oficialiai sertifikuotos vienoje

ar keliose ES valstybėse arba trečiojoje šalyje, kurioje išaugintą sėklą Taryba pripažino lygiaverte, kaip ir išaugintą Bendrijoje;

14.2. sėkla aprobuota pagal tą pačią aprobavimo metodiką, kaip ir sėkla, išauginta ES valstybėje, ir atitiko atitinkamos kategorijos sėklai keliamus reikalavimus;

14.3. sėkla, oficialiai ištyrus, atitinka 2 priede nustatytus reikalavimus.

15. Sėkla, kuriai suteikiamos tokios pat garantijos dėl jos požymių, tyrimo priemonių, tapatumo užtikrinimo, žymėjimo ir kontrolės, nuimta trečiojoje šalyje, šiais atžvilgiais yra Tarybos pripažįstama lygiaverte kaip ir nuimta Europos Bendrijoje ir atitinkanti šio reikalavimų aprašo nuostatas.

16. Valstybinė augalininkystės tarnyba gali sertifikuoti:

16.1. superelitinę, elitinę ir sertifikuotą sėklą, kuriai dar nebaigti atlikti kokybės, ypač daigumo, tyrimai, nurodyti šio reikalavimų aprašo 2 priede. Tokia sėkla sertifikuojama tik tiekėjui pateikus išankstinius sėklos kokybės tyrimų rezultatus bei šią informaciją:

16.1.1. pirmojo pirkėjo pavardę / pavadinimą;

16.1.2. pirmojo pirkėjo adresą / buveinę;

16.2. elitinę sėklą, kuri neatitinka šio reikalavimų aprašo 2 priede išdėstytų daigumo rodiklių, leidžiama tiekti rinkai. Šiuo atveju tiekėjas etiketėje turi nurodyti daigumą, savo pavardę / pavadinimą, adresą / buveinę bei sėklos siuntos numerį.

17. Kai superelitinės, elitinės ir sertifikuotos sėklos sėklinis runkelių bei saugotinų veislių sėklinis pasėlis ir sėklų bei saugotinų veislių sėklų siuntos atitinka šio reikalavimų aprašo nuostatas, Valstybinė augalininkystės tarnyba išduoda sėklų sertifikatą.

18. Valstybinė augalininkystės tarnyba, atlikdama veiksmus, susijusius su sėklos sertifikavimu, bendradarbiauja su Europos Komisijos pareigūnais bei ES valstybių institucijomis, atsakingomis už sėklos sertifikavimą.

V. REIKALAVIMAI SĖKLINIAMS PASĖLIAMS

19. Oficialiajam ar įgaliotajam aprobuotojui atliekant sėklinių pasėlių (pasodų ir (ar) sėklojų) ir saugotinų veislių sėklinių pasėlių aprobavimą, pasėlio savininkas privalo pateikti sėklos ar pasodų įsigijimo dokumentus, lauko schemas, duomenis apie priešsėlius, sėjomainas, izoliacinius atstumus. Jei veislė nėra įrašyta į Nacionalinį augalų veislių sąrašą, o tik į Bendrąjį katalogą, pasėlio savininkas turi pateikti veislės aprašymą.

20. Oficialusis aprobuotojas, atlikdamas saugotinų veislių sėklinių pasėlių aprobaciją, kontroliuoja atitiktį šio reikalavimų aprašo nuostatoms, ypač augalo veislę, saugotinų veislių sėklinių pasėlių auginimo vietą ir išaugintos saugotinos veislės sėklos kiekius.

21. Aprobuojama pagal Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus patvirtintus metodinius nurodymus.

22. Runkelių ar saugotinų veislių sėkliniai pasėliai turi būti apsėti sėkla, kurios vegetaciniai bandymai davė patenkinamų rezultatų. Vegetaciniai bandymai atliekami pagal Valstybinės augalininkystės tarnybos patvirtintus metodinius nurodymus. Saugotinų veislių vegetaciniai bandymai turi būti atlikti siekiant nustatyti veislės tapatumą ir grynumą.

23. Sėklos tiekėjas turi pateikti Valstybinei augalininkystės tarnybai visą informaciją apie tam tikros sėklos dauginimą.

24. Priešsėlis turi būti tinkamas tam tikros veislės runkelių sėklai auginti. Pasėlis neturi būti užterštas priešsėlio augalais.

25. Runkelių bei saugotinų veislių sėklinius pasėlius turi sudaryti tapačios ir grynos veislės, išskyrus grynumo reikalavimus, keliamus saugotinai veislei.

26. Runkelių ir saugotinų veislių sėkliniai pasėliai turi atitikti šio reikalavimų aprašo 1 priedo ir šio skirsnio nuostatas.

27. Kad neįvyktų nepageidaujamas apdulkinimas kitų augalų žiedadulkėmis, minimalūs izoliaciniai atstumai nuo kaimyninių augalų turi būti tokie, kaip nurodyta šio reikalavimų aprašo 1 priede. Izoliacija nėra reikalinga tarp sėklinių pasėlių, naudojant tą patį apdulkintoją.

28. Aprobuojama, kai pasėlių būklė ir augimo tarpsnis leidžia atlikti veislės tapatumo ir grynumo apžiūrą.

29. Runkelių (pasodai ir sėklojai) bei saugotinų veislių sėkliniai pasėliai aprobuojami ne mažiau kaip vieną kartą. Pasodai turi būti tikrinami šakniavaisiams pasiekus techninę brandą, sėklojai – prieš žydėjimą (žiedpumpuriams susiformavus). Elitinės ir sertifikuotos sėklos pasodai turi būti papildomai tikrinami pavasarį per pavasarinę atranką.

30. Tiek sėklinių augalų sėklas auginančių, tiek žiedadulkes barstančių komponentų ploidiškumas nustatomas pagal Nacionalinio augalų veislių sąrašo ar Bendrojo katalogo nuostatas. Jeigu tokia informacija apie kurią nors veislę nepateikiama, tuomet laikoma, kad ploidiškumas yra nežinomas. Šiuo atveju reikalaujama, kad minimalūs izoliaciniai atstumai tarp pasėlių būtų 600 m.

31. Runkelių ir saugotinų veislių sėklinių pasėlių laukai, kurių bus aprobuojamas kontrolinių laukelių dydis, jo dalių skaičius ir išdėstymas nustatomas pagal Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus patvirtintus aprobavimo metodinius nurodymus.

32. Valstybinė augalininkystės tarnyba tvirtina oficialiųjų ar įgaliotųjų aprobuotojų ir bandinių ėmėjų sąrašus bei nustato reikalavimus, keliamus oficialiesiems ar įgaliotiesiems aprobuotojams ir bandinių ėmėjams. Asmeniui pageidaujant, vienerius metus leidžiama atlikti kiekvienos runkelių veislės, dėl kurios įtraukimo į Nacionalinį augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška Valstybinėje augalininkystės tarnyboje, bandymus siekiant surinkti informaciją apie jos ūkinį vertingumą. Tokiems bandymams atlikti leidžiamas pasėti sėklos kiekis turi neviršyti 0,1 proc. tos pat rūšies sėklos, kasmet sunaudojamos Lietuvos Respublikoje. Jeigu tokio kiekio nepakanka užsėti 10 ha plotą, leidžiama sėklos kiekį padidinti.

VI. RUNKELIŲ SĖKLOS KOKYBĖS REIKALAVIMAI

33. Sertifikuojama sėkla turi atitikti šio reikalavimų aprašo 2 priede nurodytas sąlygas. Sertifikuojama superelitinė sėkla turi atitikti elitinei sėklai keliamus reikalavimus. Sėklos, dėl kurių įtraukimo į Nacionalinį augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška Augalų veislių tyrimo centre, turi atitikti sertifikuotai sėklai 1–2 prieduose nurodytus reikalavimus.

34. Saugotinų veislių sėklos tyrimai atliekami siekiant nustatyti, ar minėtoji sėkla atitinka sertifikuotai sėklai keliamus reikalavimus. Tyrimai atliekami pagal patvirtintus tarptautinius metodus, o jei tokių metodų nėra, taikant atitinkamus metodus.

35. Papildomos sąlygos keliamos vienadaigei sėklai ir sėklai, skirtai tiksliajam sėjimui:

35.1. cukrinių runkelių vienadaigei sėklai:

35.1.1. ne mažiau nei 90 proc. sudygusios sėklos kamuolėlių turi būti vienadaigiai;

35.1.2. sėklos kamuolėliai, iš kurių išauga trys ar daugiau daigų, neturi viršyti 5 proc., skaičiuojant nuo sudygusios sėklos kamuolėlių;

35.2. cukrinių runkelių sėklai, skirtai tiksliajam sėjimui:

35.2.1. ne mažiau nei 70 proc. sudygusios sėklos kamuolėlių turi būti vienadaigiai;

35.2.2. sėklos kamuolėliai, iš kurių išauga trys ar daugiau daigų, skaičiuojant nuo sudygusios sėklos kamuolėlių, neturi viršyti 5 proc.;

35.3. pašarinių runkelių sėklai, skirtai tiksliajam sėjimui:

35.3.1. veislių, kurias sudaro daugiau kaip 85 proc. diploidų, ne mažiau kaip 58 proc. dygstančių kamuolėlių turi turėti pavienius daigelius;

35.3.2. kitų veislių sėklos mažiausiai 63 proc. sėklos kamuolėlių turi būti vienadaigiai;

35.3.3. sėklos kamuolėliai, iš kurių išauga trys ar daugiau daigų, neturi viršyti 5 proc.;

35.4. elitinėje sėkloje inertinė medžiaga neturi viršyti 1 proc. priemaišų. Sertifikuotoje sėkloje inertinė medžiaga neturi viršyti 0,5 proc. priemaišų;

35.5. dražuotos elitinės ir sertifikuotos sėklos atitiktis šio reikalavimų aprašo nuostatoms nustatomas tiriant bandinius, paimtus iš apdorotos sėklos, kuri yra iš dalies nulukštenta (šlifuota arba kalibruota), bet dar nedražuota, pagal šio reikalavimų aprašo

nuostatas, nepažeidžiant dražuotos sėklos mažiausio laboratorinio švarumo oficialaus tyrimo;

35.6. iki tol, kol Lietuva yra pripažinta saugoma zona dėl rizomanijos, į Lietuvos Respubliką leidžiama įvežti sėklą, kurios inertinė medžiaga neviršija 0,5 proc.

36. Sėkla, neatitinkanti 2 priede nurodytų rodiklių, gali būti priskirta žemesnei kategorijai arba pripažįstama netinkama. Šią sėklą, tiekėjui atitinkamai paruošus, Valstybinė augalininkystės tarnyba tikrina pakartotinai.

37. Bandiniai iš skirtų sertifikuoti sėklos siuntų turi būti imami oficialiai arba oficialiai prižiūrint pagal patvirtintus metodus. Tačiau kontrolės pagal 55 punktą tikslais sėklos bandiniai imami oficialiai.

38. Sėklos ir saugotinų veislių sėklos bandiniai imami iš vienarūšių siuntų. Sėklos, dėl kurių įtraukimo į Nacionalinį augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška Augalų veislių tyrimo centre, bandiniai imami iš vienarūšių siuntų. Maksimalus sėklos siuntos svoris ir minimalus bandinio svoris yra nurodytas šio reikalavimų aprašo 40 punkte.

39. Vykdant tyrimus, nurodytus šio reikalavimų aprašo 34 punkte, bandiniai imami iš vienalyčių siuntų. Siuntos svoris ir bandinio svoris turi atitikti šio reikalavimų aprašo 40 punktą.

40. Maksimalus sėklos siuntos svoris yra 20 t, minimalus bandinio svoris yra 0,5 kg. Maksimalus sėklos siuntos svoris neturi viršyti 5 proc. Valstybinės augalininkystės tarnybos viršininkas tvirtina bandinių ėmimo metodiką.

41. Sėklos užkrėtimas kenkėjais turi būti minimalus. Sėkloje neturi būti gyvų erkių.

42. Sėklos daigumo galiojimo laikas – vieneri metai.

43. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras, remdamasis Europos Komisijos priimtu sprendimu, gali nustatyti mažesnius runkelių sėklos daigumo reikalavimus.

VII. EUROPOS BENDRIJOS PALYGINAMIEJI BANDYMAI

44. Europos Bendrijos palyginamieji bandymai skirti Europos Bendrijoje runkelių sėklos bandinių vegetaciniams bandymams atlikti, kurių tikslas – suderinti sertifikavimo metodus bei patikrinti, ar runkelių sėklos atitinka nustatytus reikalavimus. Europos Bendrijos palyginamieji bandymai apima runkelių sėklas:

44.1. importuotas iš trečiųjų šalių;

44.2. skirtas ekologinei žemdirbystei;

44.3. skirtas išsaugoti augalų genetiniams ištekliams bei *in situ* apsaugai.

VIII. RUNKELIŲ SĖKLOS TIEKIMO RINKAI REIKALAVIMAI

45. Tiekiama rinkai superelitinė, elitinė, sertifikuota runkelių sėkla bei saugotinų veislių sėkla turi būti sertifikuota ir veislės įrašytos į Nacionalinį augalų veislių sąrašą ar Bendrąjį katalogą.

46. Iš trečiųjų šalių įvežama runkelių sėkla turi būti Tarybos sprendimu pripažinta lygiaverte, kaip ir išauginta Bendrijoje.

47. Tiekiamos rinkai superelitinės, elitinės ir sertifikuotos sėklos fasuotės turi būti paženklintos oficialiosios institucijos etiketėmis ir augalo pasais.

48. Tiekiamos rinkai sertifikuotos sėklos Europos Bendrijos mažosios fasuotės turi būti paženklintos tiekėjo etikete arba spausdinta informacija ant sėklos fasuotės.

49. Tiekėjas, tiekdamas rinkai pagal šio reikalavimų aprašo 43 punkte nurodytą sąlygą sėklą, kuri neatitinka 2 priede nurodytų daigumo rodiklių, specialiojoje etiketėje privalo nurodyti savo pavardę ar juridinio asmens pavadinimą, adresą, sėklos siuntos numerį.

50. Tiekėjas yra atsakingas už tiekiamos rinkai sėklos daigumą, kurį jis nurodo specialiojoje etiketėje pagal šio reikalavimų aprašo 49 punkto nuostatą.

51. Valstybinė augalininkystės tarnyba kontroliuoja sėklą rinkoje, siekdama nustatyti, ar tiekėjai laikosi nuostatų, nurodytų šiame reikalavimų apraše.

52. Tiekėjas yra atsakingas, kad tiekiamos rinkai sėklos kokybė atitiktų šio reikalavimų aprašo 2 priede nurodytus kokybės rodiklius.

53. Tiekiant rinkai sėklą pagal šio reikalavimų aprašo 16 punktą, daigumas nurodomas etiketėje, kurioje yra pažymėta tiekėjo pavardė ar juridinio asmens pavadinimas ir adresas bei sėklos siuntos numeris.

54. Šio reikalavimų aprašo 16 punkto nuostatos netaikomos sėklai, importuotai iš trečiųjų šalių.

55. Tiekiant rinkai daugiau kaip 2 kg sėklos, kuri yra importuota iš trečiųjų šalių, ant sėklos fasuotės etiketės turi būti pateikta ši informacija:

55.1. rūšis;

55.2. veislė;

55.3. kategorija;

55.4. sėklos išauginimo šalis ir institucija, atsakinga už sėklos sertifikavimą;

55.5. šalis siuntėja;

55.6. importuotojas;

55.7. sėklos kiekis.

56. Tiekti rinkai perdirbti skirtą sėklą leidžiama, jei užtikrinamas jos tapatumas.

57. Ant genetiškai modifikuotų augalų veislių fasuočių etikečių ir sertifikate turi būti užrašas GMO (genetiškai modifikuotas organizmas).

58. Selekcininkui pageidaujant, genealoginių komponentų aprašymas yra laikomas konfidencialia informacija.

59. Remdamasi Europos Sąjungos Komisijos sprendimu, Valstybinė augalininkystės tarnyba leidžia rinkai tiekti:

59.1. nedidelį sėklos kiekį moksliniais tikslais ar selekciniam darbui;

59.2. nustatytą sėklos kiekį kitiems tyrimams ar bandymams, jei ji priklauso veislėms, dėl kurių tam tikroje ES valstybėje yra pateikta paraiška dėl įtraukimo į Nacionalinį augalų veislių sąrašą.

60. Sėklos tiekimu rinkai nelaikomi šie veiksmai:

60.1. sėklos tiekimas kontrolės institucijoms, siekiant atlikti oficialius tyrimus;

60.2. sėklos tiekimas paslaugų teikėjams, siekiant jas apdoroti ar fasuoti, kai paslaugų teikėjas neįgyja turtinių teisių į sėklą;

60.3. sėklos tiekimas tam tikromis sąlygomis paslaugų teikėjams, turint tikslą išauginti tam tikrą žemės ūkio žaliavą, skirtą pramoniniams tikslams, ar išauginti sėklą, skirtą tolesniam dauginimui. Šiuo atveju turi būti užtikrinta, kad paslaugų teikėjas neįgytų turtinės teisės į patiektą sėklą ar į gautą derlių. Sėklos tiekėjas turi pateikti Valstybinei augalininkystės tarnybai sutarties ar jos atitinkamų dalių kopijas, sudarytas su paslaugų teikėju. Sutartyje turi būti nurodyta, kokius reikalavimus atitinka tiekiama sėkla.

61. Sėkla laikoma atskirai pagal rūšis ir kategorijas. Parduoti ji ruošiama ir laikoma siuntomis. Sėklos siuntos kokybė patvirtinama sertifikatu.

62. Jeigu sėklos tiekėjai raštiškai pageidauja, žinios apie jų veiklą, susijusią su sertifikavimu, yra konfidencialios.

63. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras, remdamasis Tarybos sprendimu, gali nustatyti runkelių veislių, neįrašytų į Nacionalinį augalų veislių sąrašą ar Bendrąjį katalogą, reikalavimus. Šiais atvejais naudojama sėklos etiketė turi būti rudos spalvos, joje nurodoma, kad tam tikrai sėklos kategorijai taikomi mažesni reikalavimai negu išdėstyti 2 priede.

64. Tiekiama rinkai superelitinė sėkla turi atitikti elitinei sėklai keliamus reikalavimus. Superelitinė, elitinė ir sertifikuota sėkla, taip pat sertifikuota saugotinų veislių sėkla turi būti tiekiama rinkai tik vienarūšėmis siuntomis sandariose fasuotėse. Fasuotes ženklina Valstybinė augalininkystės tarnyba, o saugotinų veislių sėklos – tiekėjas. Jos turi būti paženklintos taip, kad nebūtų galima atidaryti nepažeidus ženklinimo sistemos. Fasuotės ženklinamos prie jų pritvirtinant etiketes.

65. Fasuotes, paženklintas Valstybinės augalininkystės tarnybos etiketėmis, gali

pakartotinai ženklinti tik Valstybinė augalininkystės tarnyba. Pakartotinai ženklindama sėklos fasuotes, prie jų tvirtina lipduką, kuriame nurodo:

65.1. „pakartotinis ženklinimas“;

65.2. pakartotinio ženklinimo data;

65.3. „Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos“.

66. Ant superelitinės, elitinės ir sertifikuotos sėklos fasuočių tvirtinamos Valstybinės augalininkystės tarnybos etiketės turi būti nenaudotos, ne mažesnės kaip 110 x 67 mm dydžio ir jose turi būti tokia informacija:

66.1. superelitinės sėklos etiketėje turi būti pateikta ši informacija:

66.1.1. nuoroda „Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Lietuva“;

66.1.2. sėklos siuntos numeris;

66.1.3. ženklinimo data (metai, mėnuo);

66.1.4. bandinio paėmimo data (metai, mėnuo);

66.1.5. augalo rūšis;

66.1.6. augalo veislė;

66.1.7. žodžiai „superelitinė sėkla“;

66.1.8. sėklos išauginimo šalis;

66.1.9. deklaruojama neto ar bruto masė;

66.1.10. jei sėklos yra chemiškai apdorotos, nurodoma apdorojimo medžiaga bei apytikris grynojo sėklos svorio ir bendrojo svorio santykis;

66.2. elitinės ir sertifikuotos sėklos etiketėje turi būti pateikta ši informacija:

66.2.1. žodžiai „EB taisyklės ir standartai“;

66.2.2. „Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Lietuva“;

66.2.3. sėklos siuntos numeris;

66.2.4. ženklinimo data (metai, mėnuo);

66.2.5. bandinio paėmimo data (metai, mėnuo);

66.2.6. augalo rūšis, nurodyta bent lotyniškomis raidėmis užrašytu botaniniu pavadinimu, kuris gali būti sutrumpintas, nenurodant autorių pavadinimų ar pavardžių;

66.2.7. augalo veislė, nurodyta bent lotyniškomis raidėmis;

66.2.8. sėklos kategorija;

66.2.9. sėklos išauginimo šalis;

66.2.10. deklaruojama neto ar bruto masė;

66.2.11. tais atvejais, kai yra nurodoma sėklos masė ir sėklos yra chemiškai apdorotos (granuliuotos pesticidais, dražuotos ar apdorotos kitais priedais), nurodoma apdorojimo medžiaga ar priedas bei apytikris grynojo sėklos svorio ir bendrojo svorio santykis;

66.2.12. jei sėkla vienadaigė, rašomas žodis „vienadaigė“;

66.2.13. jei sėkla skirta tiksliajam sėjimui, rašoma „tiksliajam sėjimui“;

66.2.14. jei sėklos daigumas buvo tikrintas pakartotinai, ženklinama pagal šių reikalavimų 65 punkto nuostatas;

66.3. ant tiekiamos rinkai sėklos, dėl kurios įtraukimo į Nacionalinį augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška Augalų veislių tyrimo centre, fasuočių tvirtinama oranžinės spalvos etiketė, kurioje turi būti viena iš oficialių Europos Bendrijos kalbų pateikta informacija:

66.3.1. nuoroda „Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Lietuva“;

66.3.2. sėklos siuntos numeris;

66.3.3. ženklinimo data (metai, mėnuo);

66.3.4. augalo rūšis;

66.3.5. veislės pavadinimas ir paraiškos numeris (Augalų veislių tyrimo centre tiekėjo pateiktos ir įregistruotos paraiškos numeris);

66.3.6. nuoroda „oficialiai dar neįtraukta veislė“;

66.3.7. nuoroda „tik tyrimams ir bandymams“;

66.3.8. jeigu veislė genetiškai modifikuota, žodžiai „genetiškai modifikuota veislė“;

66.3.9. deklaruojamas neto ar bruto svoris, apdorotos arba sėklos skaičius;

66.3.10. jei sėklos yra chemiškai apdorotos, nurodoma apdorojimo medžiaga bei apytikris grynojo sėklos svorio ir bendro svorio santykis.

67. Europos Bendrijos mažosios fasuotės turi būti sufasuotos ir paženklintos taip, kad jų negalima būtų atidaryti nepažeidus tiekėjo ženklinimo.

68. Tiekėjai atsako už Europos Bendrijos mažosiose fasuotėse esančios sėklos tapatumą, kurį galima patikrinti skirstant sėklos siuntas. Suskirstytos Europos Bendrijos mažosios fasuotės uždaromos Valstybinei augalininkystės tarnybai oficialiai prižiūrint.

69. Saugotinos veislės sėklos fasuotės ar konteineriai turi turėti tiekėjo etiketę, išspausdintą užrašą ar spaudą, kuriame turi būti nurodyta:

69.1. žodžiai „EB taisyklės ir standartai“;

69.2. asmens, atsakingo už etikečių ar jo tapatybės ženklo pritvirtinimą, pavardė ir adresas;

69.3. ženklinimo data (metai) arba paskutinio bandinio siekiant ištirti daigumą paėmimo data (metai);

69.4. paskutinio bandinio siekiant ištirti daigumą paėmimo data (metai);

69.5. augalo rūšis (-ys);

69.6. saugotinos veislės pavadinimas;

69.7. žodžiai „saugotina veislė“;

69.8. kilmės rajonas;

69.9. jei saugotinos veislės sėklos išauginimo rajonas nesutampa su kilmės rajonu, pateikiama nuoroda į rajoną, kuriame išauginta sėkla;

69.10. siuntos atpažinties numeris, kurį suteikia asmuo, atsakingas už etikečių pritvirtinimą;

69.11. deklaruojama neto arba bruto masė arba sėklų skaičius;

69.12. tais atvejais, kai yra nurodoma sėklos masė ir sėklos yra chemiškai apdorotos (granuliuotos pesticidais, dražuotos ar apdorotos kitais priedais), nurodoma apdorojimo medžiaga ar priedas bei apytikris grynojo sėklos svorio ir bendrojo svorio santykis.

70. Tiekėjo etiketėje ant Europos Bendrijos mažųjų fasuočių nurodoma:

70.1. nuoroda „Europos Bendrijos mažoji fasuotė“;

70.2. tiekėjo, atsakingo už ženklinimą, pavadinimas ir adresas arba jo atpažinties numeris;

70.3. oficialiai suteiktas serijos numeris;

70.4. serijos numerį suteikusi tarnyba ir ES valstybė ar jų inicialai;

70.5. siuntos atpažinties numeris, jei pagal oficialų serijos numerį sertifikuotos sėklos siuntos negalima atpažinti;

70.6. augalo rūšis bent lotyniškomis raidėmis;

70.7. veislė bent lotyniškomis raidėmis;

70.8. sėklos kategorija;

70.9. deklaruojama neto ar bruto masė, kamuolėlių arba sėklų skaičius;

70.10. tais atvejais, kai yra nurodoma sėklos masė ir sėklos yra chemiškai apdorotos (granuliuotos pesticidais, dražuotos ar apdorotos kitais priedais), nurodoma apdorojimo medžiaga ar priedas bei apytikris grynojo sėklos svorio ir bendrojo svorio santykis;

70.11. jei sėkla vienadaigė, rašomas žodis „vienadaigė“;

70.12. jei sėkla skirta tiksliajam sėjimui, rašoma „tiksliajam sėjimui“.

71. Runkelių sėklos etikečių spalvos:

71.1. superelitinės sėklos A – balta su violetine 5 mm pločio nuo kairiojo viršutinio kampo į dešinę įžambiai einančia juosta;

71.2. elitinės sėklos B – balta;

71.3. sertifikuotos sėklos C – mėlyna.

72. Kiekvienai sėklos siuntai suteikiamas numeris, kuriame žymima:

72.1. sertifikavimo metai (dviženklis skaičius);

72.2. apskrities (auginimo vietovės) pavadinimas (santrumpa);

72.3. tiekėjo registracijos numeris;

72.4. runkelių siuntos eilės numeris;

72.5. šalies kodas (LT).

73. Galutinai nesertifikuotos sėklos etiketėje turi būti pateikta ši informacija:

73.1. nuoroda „Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Lietuva“;

73.2. augalo rūšis bent lotyniškomis raidėmis užrašytu botaniniu pavadinimu, kuris gali būti sutrumpintas, autorių pavadinimai ar pavardės nenurodomos;

73.3. veislė bent lotyniškomis raidėmis;

73.4. kategorija;

73.5. lauko ar siuntos numeris;

73.6. deklaruojama neto arba bruto masė;

73.7. žodžiai „galutinai nesertifikuota sėkla“.

74. Galutinai nesertifikuotos sėklos etiketė yra pilka.

75. Galutinai nesertifikuotos sėklos sertifikate turi būti pateikta ši informacija:

75.1. sertifikatą išdavusi institucija;

75.2. augalo rūšis bent lotyniškomis raidėmis užrašytu botaniniu pavadinimu, kuris gali būti sutrumpintas, autorių pavadinimai ar pavardės nenurodomos;

75.3. veislė bent lotyniškomis raidėmis;

75.4. kategorija;

75.5. laukui apsėti naudotos sėklos siuntos numeris ir tą sėklą sertifikavusios šalies ar šalių pavadinimas;

75.6. lauko siuntos numeris;

75.7. žemės ploto, kuriame sėkla buvo išauginta, dydis;

75.8. nuimtos sėklos kiekis ir fasuočių skaičius;

75.9. patvirtinimas, kad sėkliniai pasėliai, iš kurių užauginta sėkla, atitinka reikalavimus;

75.10. išankstiniai sėklos kokybės tyrimų, jeigu jie buvo atlikti, rezultatai.

76. Saugotinos veislės sėklą leidžiama tiekti rinkai, jei laikomasi šių reikalavimų:

76.1. išauginta kilmės rajone ar patvirtintuose papildomuose rajonuose.

Pastaba. Išaugintą saugotinų veislių sėklą papildomuose rajonuose leidžiama naudoti tik kilmės rajone, išskyrus atvejus, nurodytus šio reikalavimų apraše 76.3 punkte;

76.2. tiekiama rinkai kilmės rajone;

76.3. saugotinų veislių sėklą leidžiama tiekti rinkai Lietuvos teritorijoje patvirtintuose papildomuose rajonuose tais atvejais, jei papildomuose rajonuose yra panašios kilmės rajonui natūralios ar pusiau natūralios tos veislės buveinės.

77. Patvirtinant kilmės rajonus, Valstybinė augalininkystės tarnyba turi užtikrinti, kad kilmės rajone būtų paliktas sėklos kiekis, nurodytas šio reikalavimų aprašo 78 punkte, siekiant išsaugoti saugotiną veislę kilmės rajone.

78. Valstybinė augalininkystės tarnyba kontroliuoja, kad tiekiama rinkai kiekvienos saugotinos veislės sėkla neviršytų 0,5 proc. tam tikros augalų rūšies sėklos kiekio, išauginto per vieną auginimo sezoną Lietuvos Respublikoje, ar kiekio, reikalingo apsėti 100 ha, priklausomai nuo to, kuris kriterijus yra didesnis.

79. Tiekiamas rinkai visas bendras saugotinos veislės sėklos kiekis neturi viršyti 10 proc. tam tikros augalų rūšies sėklos kiekio, sunaudojamo Lietuvos Respublikoje.

80. Tais atvejais, kai viršijamas sėklos kiekis, nurodytas šio reikalavimų aprašo 79 punkte, Valstybinė augalininkystės tarnyba nustato kiekvienam tiekėjui leidžiamus tiekti rinkai vegetacijos sezono metu saugotinos veislės sėklos kiekius.

81. Tais atvejais, kai sėklos kiekio, nurodyto šio reikalavimų aprašo 79 punkte,

neužtenka apsėti 100 ha žemės ploto, tiekėjui leidžiama didžiausią tos rūšies sėklos, kiekvienais metais naudojamos Lietuvos Respublikoje, kiekį padidinti iki kiekio, reikalingo apsėti 100 ha.

82. Valstybinė augalininkystės tarnyba, Europos Komisijai ar kitoms valstybėms narėms paprašius, informuoja apie saugotinos veislės sėklos, tiekiamos rinkai Lietuvos Respublikoje, kiekius.

IX. REIKALAVIMAI ĮGALIOTIESIEMS APROBUOTOJAMS

83. Įgaliotasis aprobuotojas privalo būti kvalifikuotas, turėti įgaliotojo aprobuotojo leidimą, kurį išduoda Valstybinė augalininkystės tarnyba, ir pateikti pasirašytą raštišką pareiškimą, kuriuo įgaliotasis aprobuotojas įsipareigoja laikytis aprobavimo metodinių nurodymų. Įgaliotasis aprobuotojas negali turėti asmeninės naudos, susijusios su aprobavimo atlikimu.

84. Įgaliotąjį aprobuotoją, atliekantį sėklinių pasėlių aprobavimą, kontroliuoja oficialusis aprobuotojas.

85. Sėkliniai pašarinių augalų pasėliai, kuriuos reikės tikrinti, auginami iš sėklos, kurios vegetaciniai bandymai yra atlikti, ir šios kontrolės rezultatai yra patenkinami.

86. Oficialusis aprobuotojas privalo kontroliuoti ne mažiau kaip 5 proc. sėklinių pasėlių, aprobuotų įgaliotojo aprobuotojo.

87. Oficialiesiems vegetaciniams bandymams ir atitinkamais atvejais oficialiesiems sėklos laboratoriniams tyrimams dėl veislės tapatumo ir veislinio grynumo patikrinimo imama dalis sėklos bandinių iš sėklos siuntų.

88. Oficialiajam aprobuotojui nustačius, kad įgaliotasis aprobuotojas tyčia ar dėl neatsargumo pažeidė aprobavimo metodikos nurodymus, jam pagal Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus patvirtintą tvarką turi būti laikinai sustabdomas leidimas aprobuoti sėklinius pasėlius ir paskiriamas atitinkamas mokymo kursas, kurį išklausęs, įgaliotasis aprobuotojas privalo išlaikyti egzaminą. Jei nuo pažeidimo nustatymo datos pažeidimas per metus pasikartoja, įgaliotajam aprobuotojui panaikinamas įgaliotojo aprobuotojo leidimas. Valstybinė augalininkystės tarnyba užtikrina, kad pažeidimo atveju patikrintos sėklos sertifikavimas būtų panaikinamas, nebent būtų įrodyta, kad ši sėkla atitinka visus jai keliamus reikalavimus.

X. REIKALAVIMAI ĮGALIOTIESIEMS BANDINIŲ ĖMĖJAMS

89. Įgaliotasis bandinių ėmėjas privalo turėti įgaliotojo bandinių ėmėjo leidimą, kurį išduoda Valstybinė augalininkystės tarnyba.

90. Įgaliotasis bandinių ėmėjas privalo turėti reikiamą kvalifikaciją, kuri įgyta mokymo kursuose, surengtuose pagal oficialiesiems bandinių ėmėjams taikomas sąlygas, ir patvirtinta išlaikius oficialius egzaminus.

91. Įgaliotaisiais bandinių ėmėjais gali būti:

91.1. nepriklausomi fiziniai asmenys;

91.2. fizinių arba juridinių asmenų, neužsiimančių sėklos gamyba, dauginimu, perdirbimu, tiekimu rinkai, samdomi fiziniai asmenys;

91.3. fizinių arba juridinių asmenų, užsiimančių sėklos gamyba, dauginimu, perdirbimu, tiekimu rinkai, samdomi fiziniai asmenys. Šiuo atveju įgaliotasis bandinių ėmėjas bandinius gali imti tik iš sėklos siuntų, pagamintų šių fizinių arba juridinių asmenų vardu, išskyrus atvejus, kai pirmiau paminėti fiziniai arba juridiniai asmenys, prašymą dėl sėklos sertifikavimo padavęs asmuo ir Valstybinė augalininkystės tarnyba susitaria kitaip.

92. Įgaliotąjį bandinių ėmėją, imantį sėklos bandinius, kontroliuoja oficialusis bandinių ėmėjas. Imant bandinius automatiniu būdu, turi būti laikomasi procedūrų, patvirtintų Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus įsakymu, ir tai atliekama oficialiai

prižiūrint.

93. Oficialiosios priežiūros pagal 92 punktą taikymo tikslais oficialieji sėklos bandinių ėmėjai ima kontrolinius bandinius iš dalies sėklos siuntų, skirtų oficialiajam sertifikavimui. Ši dalis iš principo kuo lygiau paskirstoma tarp fizinių arba juridinių asmenų, pateikusių sėklą sertifikuoti, bei pagal pateiktas rūšis, tačiau ji taip pat gali būti skirta konkrečiai abejonei pašalinti. Ši dalis turi būti ne mažesnė kaip 5 proc. Šis kontrolinių bandinių ėmimas netaikomas bandinių ėmimui automatiniu būdu. Kontroliniai bandiniai palyginami su sėklos bandiniais, paimtais iš tos pačios siuntos oficialiai prižiūrint.

94. Oficialiajam bandinių ėmėjui nustačius, kad įgaliotasis bandinių ėmėjas tyčia ar dėl neatsargumo pažeidė bandinių ėmimo metodikos nurodymus, jam pagal Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus patvirtintą tvarką turi būti laikinai sustabdomas leidimas imti sėklos bandinius ir paskiriamas atitinkamas mokymo kursas, kurį išklausęs, įgaliotasis bandinių ėmėjas privalo išlaikyti egzaminą. Jei nuo pažeidimo nustatymo datos pažeidimas per metus pasikartoja, įgaliotajam bandinių ėmėjui panaikinamas įgaliotojo bandinių ėmėjo leidimas. Valstybinė augalininkystės tarnyba užtikrina, kad pažeidimo atveju patikrintos sėklos sertifikavimas būtų panaikinamas, nebent būtų įrodyta, kad ši sėkla atitinka visus jai keliamus reikalavimus.

XI. REIKALAVIMAI ĮGALIOTOSIOMS LABORATORIJOMS

95. Įgaliotoji laboratorija privalo turėti leidimą, kurį išduoda Valstybinė augalininkystės tarnyba, suteikiantį teisę atlikti sėklos kokybės tyrimus.

96. Įgaliotoji laboratorija privalo:

96.1. turėti darbuotoją, kuris tiesiogiai atsakytų už laboratorijos techninę veiklą ir turėtų techninio vadovavimo sėklų tyrimų laboratorijai kvalifikaciją;

96.2. turėti darbuotoją, kuris turėtų reikiamą kvalifikaciją, įgytą mokymo kursuose, surengtuose pagal oficialiosios sėklų tyrimų laboratorijos darbuotojams taikomas sąlygas, ir patvirtintą išlaikius oficialius egzaminus;

96.3. būti įkurta patalpose ir turėti įrangą, kurią Valstybinė augalininkystės tarnyba laiko tinkama sėklai tirti.

97. Įgaliotoji laboratorija gali būti:

97.1. nepriklausoma;

97.2. priklausanti juridiniam asmeniui, užsiimančiam sėklos gamyba, dauginimu, perdirbimu, tiekimu rinkai. Šiuo atveju įgaliotoji laboratorija gali tirti tik sėklos siuntas, kurias pagamino šio juridinio asmens vardu, išskyrus atvejus, kai minėtas juridinis asmuo, prašymą dėl sėklos sertifikavimo padavęs asmuo ir Valstybinė augalininkystės tarnyba susitaria kitaip.

98. Įgaliotosios laboratorijos veiklą, susijusią su sėklos tyrimais, kontroliuoja Valstybinė augalininkystės tarnyba.

99. Oficialiosios priežiūros pagal 98 punktą taikymo tikslais oficialaus sėklos tyrimų metu kontroliuojama dalis sėklos siuntų, skirtų oficialiajam sertifikavimui. Ši dalis iš principo kuo lygiau paskirstoma tarp juridinių asmenų, pateikusių sėklą sertifikuoti, bei pagal pateiktas rūšis, tačiau ji taip pat gali būti skirta konkrečiai abejonei pašalinti. Ši dalis turi būti ne mažesnė kaip 5 proc.

100. Oficialiajai laboratorijai nustačius, kad įgaliotoji laboratorija tyčia ar dėl neatsargumo pažeidė oficialiosios sėklos kokybės tyrimų metodikos nurodymus, jai pagal Valstybinės augalininkystės tarnybos direktoriaus patvirtintą tvarką turi būti laikinai sustabdomas arba panaikinamas leidimas atlikti sėklos kokybės tyrimus. Valstybinė augalininkystės tarnyba užtikrina, kad pažeidimo atveju patikrintos sėklos sertifikavimas būtų panaikinamas, nebent būtų įrodyta, kad ši sėkla atitinka visus jai keliamus reikalavimus.

XII. RUNKELIŲ SĖKLOS LAIKYMAS

101. Sėkla turi būti laikoma uždarose, neužkrėstose svirno kenkėjais patalpose.

102. Maišai ar kitokios pakuotės kraunamos į rietuves, laikantis saugos darbo vietose taisyklių. Jei sandėlio grindys ne medinės, pakuotės su sėkla kraunamos ant medinių padėklų ar stelažų.

103. Kiekviena sėklų siunta laikoma atskirai. Tarp siuntų turi būti paliktas ne mažesnis nei 0,7 m tarpas.

104. Prie kiekvienos siuntos turi būti patogus priėjimas.

XIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

105. Už šių reikalavimų aprašo nuostatų nesilaikymą asmenys atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

_____

Privalomųjų rinkai tiekiamos runkelių sėklos kokybės reikalavimų aprašo
1 priedas
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2010 m. liepos 29 d. įsakymo Nr. 3D-698
redakcija

MINIMALŪS IZOLIACINIAI ATSTUMAI TARP PASĖLIŲ

Pasėlis	Minimalus atstumas, m
Superelitinei, elitinei sėklai: nuo bet kokių *Beta* genties žiedadulkių šaltinių	1000
Sertifikuotai sėklai išauginti:	
Cukrinių runkelių:	
Nuo visų *Beta* genties žiedadulkių šaltinių, nenurodytų toliau	1000
Diploidinis apdulkintojas nuo tetraploidinių cukrinių runkelių žiedadulkių šaltinių	600
Tetraploidinis apdulkintojas nuo diploidinių cukrinių runkelių žiedadulkių šaltinių	600
Nuo nežinomo ploidiškumo cukrinių runkelių žiedadulkių šaltinio	600
Diploidinis apdulkintojas nuo diploidinių cukrinių runkelių žiedadulkių šaltinių	300
Tetraploidinis apdulkintojas nuo tetraploidinio cukrinių runkelių žiedadulkių šaltinių	300
Tarp dviejų cukrinių runkelių sėklinių pasėlių laukų, kuriuose nenaudojamas vyriškasis citoplazminis nevaisingumas	300
Pašarinių runkelių:	
Nuo visų *Beta* žiedadulkių šaltinių, nenurodytų toliau	1000
Diploidinis apdulkintojas nuo tetraploidinių pašarinių runkelių žiedadulkių šaltinio	600
Tetraploidinis apdulkintojas nuo diploidinių pašarinių runkelių žiedadulkių šaltinio	600
Nuo nežinomo ploidiškumo pašarinių runkelių žiedadulkių šaltinio	600
Diploidinis apdulkintojas nuo diploidinių pašarinių runkelių žiedadulkių šaltinio	300
Tetraploidinis apdulkintojas nuo tetraploidinių pašarinių runkelių žiedadulkių šaltinio	300
Tarp dviejų pašarinių runkelių sėklinių pasėlių laukų, kuriuose nenaudojamas vyriškasis citoplazminis nevaisingumas	300

_____

Privalomųjų rinkai tiekiamos runkelių sėklos kokybės reikalavimų aprašo
2 priedas
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2010 m. liepos 29 d. įsakymo Nr. 3D-698
redakcija

RUNKELIŲ SĖKLOS MINIMALŪS KOKYBĖS REIKALAVIMAI

	Minimalus švarumas (proc. pagal masę)*	Minimalus daigumas (proc. kamuolėlių ar grynų sėklų)	Maksimalus drėgnis (proc. pagal masę)*
Cukriniai runkeliai			
Vienadaigė sėkla	97	80	15
Sėkla, skirta tiksliajam sėjimui	97	75	15
Natūrali daugiadaigė sėkla veislių, kuriose ne mažiau kaip 85 proc. diploidų	97	73	15
Kita sėkla	97	68	15
Pašariniai runkeliai			
Daugiadaigė sėkla veislių, kuriose daugiau kaip 85 proc. diploidų, vienadaigė sėkla ir sėkla, skirta tiksliajam sėjimui	97	73	15
Kita sėkla	97	68	15

* Neįskaitant apvėlimui naudotų pesticidų ar kitų kietų medžiagų masės.

_____